

Język polski

Wypowiedzi pisemne

Opis

Opis jest jedną z podstawowych form wypowiedzi. Jest to dokładne, zgodne z rzeczywistością przedstawienie charakterystycznych cech obserwowanego przedmiotu, osoby, zwierzęcia, rośliny, krajobrazu czy sytuacji. Oprócz otaczającej rzeczywistości opisywać możemy również uczucia.

W opisie dominują przymiotniki i rzeczowniki. Każdy opis – podobnie jak opowiadanie – składa się z trzech części:

1) **wstępu** – zawierającego prezentację opisywanego przedmiotu,

2) **rozwinęcia**, czyli **opisu właściwego** – zawierającego szczegółowy opis wyglądu opisywanego przedmiotu:

- jego kształt,
- barwę,

- materiał, z jakiego jest wykonany,
- inne charakterystyczne cechy,

3) **zakończenia** – zawierającego wrażenia, podsumowanie oceniające to, co opisujemy. Aby stworzyć dobry opis, powinieneś pamiętać o kilku wskazówkach:

- Zrób plan opisu.
- Trzymaj się ustalonego planu.
- Opisz dokładnie ze wszystkimi szczegółami.
- Stosuj dużo przymiotników.
- Unikaj powtórzeń.
- Podkreśl słowami to, na co najbardziej chcesz zwrócić uwagę.
- Używaj porównań.
- Pamiętaj o akapitach.

Zadanie 1.

W poniższym opisie podkreśl przymiotniki. Na żółto zakresł wstęp, na zielono opis właściwy, na czerwono zakończenie.

Wczoraj miałam urodziny. Dostałam od rodziców nowy piórnik. Jest on niewielki, kształtem przypomina prostokąt.

Zrobiony został z drewna. Wieczko piórnika jest brązowe, a na nim namalowane są różne kolorowe, śmieszne wzorki. W środku jest dużo cienkich przegródek, w których można trzymać różne przybory. Piórnik, choć z twardego drewna, sprawia wrażenie lekkiego i przyjemnego w dotyku.

Mój piórnik wszystkim się podoba. Bardzo dziękuję za ten prezent.

Zadanie 2.

- Do podanych cech jabłka dopisz wyrazy, które je określają.

nazwa owocu –
 kształt –
 wielkość –
 barwa –
 smak –
 przeznaczenie –

- Spróbuj opisać jabłko, wykorzystując zgromadzone słownictwo. Możesz zacząć tak:

Na drzewie rośnie jabłko

.....

.....

Zadanie 3.

Podkreśl w opisie powtarzające się wyrazy. Przepisz opis, zastępując te wyrazy innymi określeniami.

Dzbanuszek to moja pamiątka z kolonii w Zakopanem. Kupiłam go na Krupówkach.
 Ten dzbanuszek jest z niebieskiej porcelany. Jest niewielkich rozmiarów. Dzbanuszek ma wysmukły kształt. Po obu stronach dzbanuszek ma małe uszka.
 Na dzbanuszku namalowany jest kolorowy wzorek.
 Ten dzbanuszek jest dla mnie miłą pamiątkę. Przypomina mi chwile spędzone w Zakopanem.

.....

.....

.....

.....

Pamiętaj! Unikaj powtarzających się wyrazów. Omiń je lub zastąp innymi. Czasowniki *jest, ma* możesz zastąpić wyrazami: *został zrobiony, wykonano go, umocowano, pomalowano*.

Język polski

Zadanie 4.

- **Uzupełnij opis wyrazami z ramki.**

wielkie, długa, silne, wydłużona, gruba, smukłe, bujną, długie, krótka, długi

Bardzo lubię konie. Mój dziadek ma aż trzy piękne konie. Koń to,
..... zwierzę domowe. Ma tułów, z któ-
rego wyrasta, szyja. Na niej osadzona jest
..... głowa, nogi zakoń-
czone są kopytami. Koń ma grzywę i ogon.
Jego ciało pokrywa sierść. Koń jest bardzo pożytecznym
zwierzęciem, zwłaszcza w gospodarstwie.

- **Przepisz uzupełniony opis.**

.....
.....
.....
.....

Zadanie 5.

- **Przeczytaj uważnie tekst.**
- **Podkreśl właściwą odpowiedź: jest to opis przedmiotu, miej-
sca, zwierzęcia, postaci, uczuć.**

Dzisiaj prawie spóźniłem się do szkoły. Równy z dzwonkiem wbiegłem do klasy. Na szczęście pani jeszcze nie było. Wszyscy byliśmy zdziwieni, bo nasza pani jest zawsze punktualna. Zaczęliśmy się już niepokoić, kiedy nagle otworzyły się drzwi i stanęła w nich pani z jakąś nową dziewczynką.

Nieznajoma była szczupłą, niewielkiego wzrostu. Miała dwa jasne war-
kocze przewiązane niebieską wstążką i równo przyciętą grzywkę, spod któ-
rej ciekawie spoglądały błękitne oczy. Na zadartym nosku widniało kilka
piegów. Ubrana była w czerwony sweterek i granatową spódniczkę. Trochę
nieśmiało, ale z zaciekawieniem rozglądała się po klasie. Wyglądała na miłą
i sympatyczną dziewczynkę. Od razu mi się spodobała.

Okazało się, że to nasza nowa koleżanka. Będzie chodziła do naszej klasy.

- **W tekście na zielono zaznacz opis.**

- Z powyższego opisu wypisz charakterystyczne cechy nowej koleżanki:

wygląd – kolor oczu –
 wzrost – kolor włosów –
 ubiór – cechy charakteru –

Zadanie 6.

Spróbuj opisać swoją ulubioną koleżankę lub kolegę. Wykorzystaj podane słownictwo.

wygląd – szczupła, smukła, tęga, puszysta

wzrost – średni, niski, wysoki

włosy – jasne, ciemne, blondynka, brunetka, szatynka, długie, krótkie, kręcone, uczesane w warkocz, w kitki

oczy – brązowe, zielone, szare, piwne, niebieskie

ubiór – lubi chodzić w spódnicach, lubi spodnie, ubiera się w kolorowe stroje, uwielbia kolor błękitny

cechy charakteru – miła, spokojna, ciekawa świata, nieśmiała, pewna siebie, czynna, troskliwa, dobra, serdeczna, pomysłowa, zabawna

za co ją lubię – za to, że jest bezinteresowna, zawsze można na nią liczyć, potrafi znaleźć wyjście z każdej sytuacji, z nią nie można się nudzić, ma ciekawe pomysły

Możesz zacząć np. tak:

Mój ulubiony kolega ma na imię

Z znamy się od lat.

Na wakacjach poznałem wspaniałego kolegę.....

.....

Zadanie 7.

- Opisz dwóch kolegów lub dwa przedmioty, porównując je.
- Przeczytaj opis łabędzia i jaskółki. Wypisz podobieństwa i różnice.

Łabędź i jaskółka to ptaki. Łabędź większość czasu spędza w wodzie, jaskółka zaś w powietrzu. Łabędź jest dużym ptakiem. Szyję ma długą, wąską, wygiętą w S, ogon zaś krótki. Jaskółka natomiast jest mała. Ma krótką szyję i długi ogon zakończony „widełkami”. Ciało mają pokryte piórami: łabędź śnieżnobiałymi, jaskółka czarnymi z granatowym połyskiem. Oba ptaki są zwinne i szybkie; łabędź szybko sunie po wodzie, lot jaskółki jest lekki i swobodny.

Podobieństwa:

Język polski

Różnice:

Zadanie 8.

Spróbuj dokonać opisu porównawczego liścia dębu i klonu. Pamiętaj o podobieństwach i różnicach. Pisz według planu.

Cecha opisu	Liść dębu	Liść klonu
pochodzenie		
wielkość		
kształt		
kolor		

.....

.....

.....

Opowiadanie

Opowiadanie to, obok opisu, podstawowa, naturalna forma wypowiedzi. Jest to przedstawienie przebiegu jakichś wydarzeń. Zdarzenia można przedstawiać w sposób chronologiczny, tzn. zgodny z czasem, i niechronologiczny, czyli w innej kolejności niż one zachodziły.

Do opowiadania możemy włączyć **opisy, dialogi i inne formy wypowiedzi**.

Dialog to rozmowa dwóch lub więcej osób. Aby opowiadanie było bardziej dynamiczne, używamy dużej liczby czasowników.

Osoba, która opowiada nam o wszystkich wydarzeniach, to **narrator**, czyli opowiadacz. Narracja może być pierwszoosobowa, tzn. narrator jest jednym z bohaterów, bierze udział w wydarzeniach, o których opowiada, wypowiada się w 1. osobie, lub trzecioosobowa, kiedy narrator nie bierze udziału w przedstawianych wydarzeniach, jest tylko obserwatorem. Każde opowiadanie składa się z trzech części.

To:

- 1) **wstęp** – przedstawiamy czas i miejsce wydarzeń oraz bohaterów,
- 2) **rozwińcie** – opisujemy po kolei, co się wydarzyło, dlaczego tak się stało,

3) **zakończenie** – podsumowujemy i oceniamy bohaterów.

Aby napisać dobre opowiadanie:

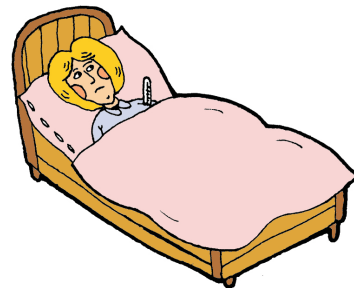
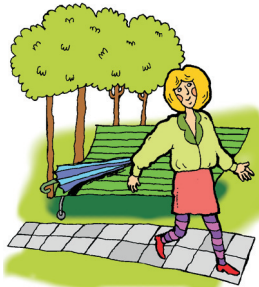
- Na początku ułóż plan wydarzeń.
- Każde wydarzenie rozwiń w paru zdaniach.
- Pamiętaj o narracji (jeśli sam jesteś bohaterem opowiadania, stosuj czasowniki w 1. osobie liczby pojedynczej, np. *byłem, widziałem*; jeśli opowiadasz wydarzenia, w których nie brałeś udziału, używaj czasowników w 3. osobie liczby pojedynczej, np. *zrobił, poszła*, lub mnogiej, np. *zrobili, poszły*).
- Układaj zdania rozwinięte, zawierające dużo informacji (ale nie za długie).
- Rozbuduj swoje opowiadanie o opisy i dialogi.
- Unikaj powtórzeń (zamiast pisać ciągle „potem, potem”, używaj: *później, następnie, z kolei*).
- Zatytułuj swoje opowiadanie.
- Pamiętaj o akapitach.

Pamiętaj! Każde opowiadanie napisz najpierw na brudno. Sprawdź, czy nie zrobiłeś błędów ortograficznych, i dopiero teraz przepisz na czysto.

Zadanie 1.

- Przyjrzyj się uważnie obrazkom i opowiedz o przygodzie Ani.

Przygoda Ani

.....

- **Podpisz obrazki odpowiednim tytułem.**

Dziewczynka zostawia parasol na ławce. Ania wychodzi na spacer.

Ania leży chora w łóżku.

Zaczyna padać deszcz.

- **W powyższych zdaniach podkreśl czasowniki.**
- **Plan możemy budować za pomocą zdań lub równoważników zdań. Przekształć zdania w równoważniki zdań, np.**

Ania wychodzi na spacer. Wyjście na spacer.

.....

- **Opowiedz historyjkę według planu.**

Zadanie 2.

- **Przeczytaj fragment opowiadania. Dopisz brakującą część.**

Uratowanie wiewiórki

Pewnego wrześniowego dnia wybraliśmy się z wujkiem Łukaszem na grzyby do lasu. Pogoda była piękna, więc ciekawie rozglądaliśmy się dookoła.

Nagle w gęstych krzakach leszczyny zauważyliśmy rude zwierzątko. To wiewiórka wpadła w sidła kłusowników.

.....

Na szczęście wszystko dobrze się skończyło. Teraz, kiedy tylko jesteśmy w lesie, wyglądamy naszej rudej podopiecznej.